

مروّقی دوو روو

نوسینس: م / عبید فقی محمد امین

نیمام وځه طبیی مزگه وټس

فرقان له شوړش / چه مچه مال

دروست مه که ن و بهرپای مه که ن، ئه وان له
وه لامدا ده لئین: ❖

❖ ئیمه به پراستی چاکه خواز و
چاک سازین و چه زمان له ئاژاوه و بشیوی
نی یه .

به لام په روه ردگار به دروین ده خاته وه و
ده فهرمیت: ❖ ❖ موسلمانان ئاگادار بن
❖ به پراستی ئه وان
❖ خویان ئاژاوه چی و تیکد هری کومه لگه ن
❖ به لام خویان هه ست
به وه ناکه ن که ئاژاوه چین و ئه وه ی ئه وان
ئه نجامی ده دن چاکه خوازی و چاک
سازنی نی یه به هیچ شیوه یه ک .

له م دوو ئایه ته وه چه ند حوکم و سو دیک
وه رده گرین له وانه:

❖ ۱- فهرمووده ی خوا: ❖
❖ به لگه یه له سه ر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

:

[: -]

خوای گه وره له م چه ند ئایه ته ی تردا
باسی چه ند سیفاتیک ی تری
دوو پوه کانمان بو ده کات و ده فهرمیت:

واته: کاتیک به دوو پوه کان بو تریت:
له سه ر زه ویدا ئاژاوه و ئاشوب و بشیوی

ٲه وهى كه ٲيويسته له سهر باوه ٲداران به به رده وامي ئاموزگاري كه ساني خراب و ئاژاوه چي بكن، وبى دهنگ نه بن له وهى كه ئه نجامى ده دن.

ٲيغه مبهري خوا (ﷺ) ده فهرميٲ:

ٲ

واته: هه ركه سيك له ئيوه خراپه يه كي بينى، ئه وا با به ده ستي بيگورٲيٲ، ئه گه ر نه يتواني با به زماني بيگورٲيٲ، خو ئه گه ر به ده ست وزماني نه يتواني بيگورٲيٲ، ئه وا با به دللى ئه و خراپه يه ي ٲي ناخوش بيٲ، كه ئه مه يش لاواز ترين باوه ٲه.

٢- فهرمووده ي خوا: ٲ

ٲه لگه يه له سهر ئه وهى كه ئاژاوه و ئاشوب و بشيوي دروست كردن لاي دوو ٲووه كان چا كه خوازي يه، وبه چاك سازي له قه له مي ده دن.

له هه موو كات و سه رده ميكدان دوژمناني خوا، ٲيغه مبه ران و ٲياو چاكانيان به ئاژاوه چي و خراپه كار ناو بر دووه، ئه مه يش به لگه يه له سهر ئه وهى كه ئه وان عه قل و هه ستيان له ده ست داوه و چاوه كانيان كو ٲر بووه.

ٲه روه رديگار ده فهرميٲ:

(/ :) -

ٲ

واته: فيرعه ون ووتى: وازم لى بيئن با موسى بكوژم، با ئه ويش له ٲه روه رديگاري بي ٲيٲه وه و دو عام لى بكات، چونكه به ٲراستي من له وه ده ترسيٲم كه موسى ئايينه كه تان بگورٲيٲ و لاتان بدات له سهرى، يا خود له سهر زه ويده ئاژاوه و بشيوي دروست بكات.

وه له ئايه تيكي تر دا خواي گه و ره ده فهرميٲ: ٲ

ٲ

[:]

واته: دارو ده سته كه ي فيرعه ون ٲييان ووت: ئايا تو واز له موسى وهوزه كه ي ديئيٲ كه له زه ويده ئاژاوه و بشيوي دروست بكن... ٲ

٣- فهرمووده ي خوا: ٲ

ٲه لگه يه له سهر ئه وهى كه ئاژاوه چيٲي و دروست كردنى بشيوي له ناو خه لكيدا يه كي كه له سيفه ت و خوو ٲه وشتي دوو ٲووه كان.

له سه رده مي ٲيغه مبه ري خواوه (ﷺ) هه تا ئه م ٲويش دوو ٲووه كان ٲولكي گرنديان بينيوه له دروست كردنى ئاژاوه و بشيوي له ناو خه لكيدا، وه به مليونه ها خه لك به هوئى ئه وان وه به ناحق كوژاون وسته ميان لى كراوه.

لہ دست دانی عہ قَلّ و ہستیانہ وہ نازانن
کہ تہنہا خویان بی پیزو بی نرخن.
لہم ئایہ تہ وہ چہ ند حوکم و سودیک
وہ رده گرین لہ وانہ:

۱- فہرموودہی خوا: ﴿﴾

﴿﴾ بہ لگہ یہ لہ سہر ئوہی کہ ہاوہ لان
(ﷺ) بہ بہ رده وامی ئاموژگاری
دو رووہ کانیان کردوہ کہ باوہ پی
راستہ قینہ بہینن، وواز لہ و بیروباوہ پرہ
بہینن، چونکہ جگہ لہ پیغہ مہری خوا
(ﷺ) و ہاوہ لان (ﷺ) کی ہہ بو کہ
ئاموژگاری دو رووہ کان بکات بہ
باوہ رہینان و واز ہینان لہ بی باوہ پی؟
کہ واتہ پیویستہ لہ سہرمان بانگہ وازی بی
باوہ پان و دو رووہ کان بکہین و ئاموژگاری پان
بکہین.

خو ئہ گہر سودی بو دونیایان نہ بیٹ،
زہرہ رو زینانی بو پاشہ پوژیان ہہ یہ و
عوزریان نامینیت.

۲- فہرموودہی خوا: ﴿﴾
بہ لگہ یہ لہ سہر ئوہی کہ دروستہ لہ کاتی
ئاموژگاری کردندا نمونہی پی اوچاکان
لہ خوا ترسان بہینریتہ وہ، تا بہ رامبہر
زیاتر لہ ئاموژگاری یہ کان تی بگات
وبہ باشی لہ می شکیدا جیگیر بی
وچہ سپیت.

دہ بینیت کاتی کہ ئاموژگاری
دو رووہ کان دہ کەن بہ وہ ئاموژگاری پان
دہ کەن کہ باوہ رہینانہ کەیان وک

بہ لام بہ داخہ وہ کہ سانیکی زور ہہ یہ لہ م
پوژہ دا خو روہ و شتی دو رووہ کانیان
گرتوہ و کارو پیشہ یان بو تہ دروست
کردنی ئاژاوہ و بشیوی لہ ناو کو مہ لگہ دا
وئارامی ناو خہ لکیان شیواندوہ و خہ لکی
ہہ ژاریان تووشی ترس و دلہ پراوکی
کردوہ و ہیمنی وئاسایشی ناو خہ لکیان
نہ ہیشتوہ.

ئہ م جوہ کہ سہ ئاژاوہ چی یانہ دوژمنی
خوای پہ روہ ردگارن.

پہ روہ ردگار دہ فہرمیت: ﴿﴾

﴿﴾ [:] .

واتہ: خوای گہ ورہ ئاژاوہ و بشیوی خوش
ناویت.

﴿﴾ واتہ: کاتیک بہ
دو رووہ کان بو تریت: ﴿﴾ باوہ پ
بہینن ﴿﴾ ہہ روہ ک چو ﴿﴾
﴿﴾ خہ لکی باوہ پان ہیناوہ و
موسلمان بوونہ.

ئہ و دو رووہ بی پیزانہ لہ وہ لامدا ﴿﴾
دہ لین: ﴿﴾ ئایا ئیمہ باوہ پ
بہینن ﴿﴾ ہہ روہ ک چو ﴿﴾
گہ مژہ و گیل و بی پیزہ کان باوہ پان
ہیناوہ؟! مہ بہ ستیان لہ ہاوہ لانہ (ﷺ).
﴿﴾ وریا بن وئاگادار بن ئہی
باوہ پداران ﴿﴾ بہ پاستی
ہہر ئہ وان خویان گہ مژہ و بی ریزو بی
نرخن. ﴿﴾ بہ لام بہ ہوی

پیز و ئازاوه چى وسه لى شىواو، تهنانهت
به پيغه مبه رانيان ()
ووتوه شيت وبي عه قل.

له پاستيشدا وانى يه وتنها خويان بى
پيزو ئازاوه چى وسه لى شىواون.
پيغه مبه رى خوا (ﷺ) ده فهرميّت:

﴿﴾ .

واته: ئه وهى جوين به هاوه لانى من
ده دات، نه فرينى خواو فريشته كان و
هه موو خه لكى لى بيت.

دوو پرووه كان ئه گهر له خوا بترسانايه
پيچه وانهى ئه م ئايه تهيان نه ده كرد كه
په روه ردگار ده فهرميّت:

﴿﴾ [:] .

واته: ناو و ناتوره له يه كترى مه نين.

۴- فهرموودهى خوا: ﴿﴾

﴿﴾ به لگه يه له سه ر ئه وهى كه له
خويايى بوون وله خو رازى بوون هويه كى
سه ره كى يه بو به ره و بى باوه رى چوون،
چونكه ئه گهر دوو پرووه كان له خويان بايى
نه بوونايه و خويان به گهره نه زانايه،
ئه وا به م شيوه يه ته ماشاى هاوه لانيان
نه ده كرد (ﷺ) و به بى پيزيان ناو
نه ده بردن.

گهر ته ماشاى قورئانى پيروز بكه يت
به ته واوى بووت بوون ده بيته وه كه بى

- (/ :) .

باوه ره يئانى هاوه لان بيت (ﷺ) چونكه
باوه ره يئانى پاسته قينه ئه وه يه كه وه ك
باوه رى هاوه لان بيت (ﷺ) .

پيغه مبه رى خوا (ﷺ) ده فهرميّت:

﴿﴾ .

واته: شهرم بكه له خوى گهره هه روه كو
چون شهرم له پياو چاكيكى هوزه كه ي
خوت ده كه يت.

۳- فهرموودهى خوا: ﴿﴾

﴿﴾ به لگه يه له سه ر ئه وهى

كه به كه م دانان و وبي پيز سه ير كردنى
هاوه لان (ﷺ) وزانايان و باوه رداران
وپياو چاكان يه كيكه له سيفه تى
دوو پرووه كان.

ده بينيت دوو پرووه بى پيزه كان به چاوى
سوك وبي پيزى يه وه ته ماشاى هاوه لان
(ﷺ) ده كهن و به سوك و بى پيزيان
له قه له م ده دن، له كاتيكدا كه تهنه
خويانن سوك و بى پيز.

() (په حمه تى خوى لى بيت) له

ته فسيرى ﴿﴾

﴿﴾ دا ده فهرميّت: [دوو پرووه كان
مه به ستيان له بى پيز و بى عه قله كان
هاوه لانه (ﷺ)].

له هه موو كات وسه رده ميكد باوه ران
و دوسته كانيان به باوه ردارانيان ووتوه بى

- (/ :) .

ئایا ئەمە ئەوپەری لە خۆبایی بوون نییە
 بۆ مرؤقیکی بی دەسلەلات؟!
 وههۆی بی باوهپ بوون وله سنور
 ده رچوونی فیرعهون هه ر بههۆی له
 خۆبایی بوونی یه وه بوو، وهك پهروهردگار
 باسی دهكات ودهفهرمییت:

﴿ [:] ﴾.

واته: به رهه لستی ئەو هه موو موعجیزانهی
 موسی پیغه مبه ریان (ﷺ) ده کرد ودانیان
 پیاندا نه دهنه، له کاتی که دلتیا بوون
 له راستی یان، به لام له بهر سته مکاری و
 خۆبه زل زانین نکولی یان ده کرد.

وههۆی بی باوهپ بوون و مال و سامان
 نه به خشینی قارون هه ر بههۆی له خۆبایی
 بوونه وه بوو، کاتی که ئامۆژگاری ده کرا
 به وهی که مال و سامان به خشیت و
 یارمه تی هه ژاران ونه داران بدات
 وزه کاته که ی ده ربکات، ئەو له وه لامدا
 ده یووت:

﴿ [:] ﴾.

واته: بی گومان ئەم مال و سامانه م پی
 دراوه ودهستم که وتوو بههۆی زانیاری و
 زیره کی ولیهاتووی خۆمه وه. (واته: خوا
 پیمی نه به خشيووه، و به زانیاری خۆم
 دهستم که وتوو وه په یدام کردوو.
 دوو رووه کانیش له سه ر پیبازی ئەم
 سه رکرده خراپانه ده رپۆن بۆیه ئەوه نده
 له خۆیان بایین و به رامبه ر به که م ده زانن.

باوهپ بوونی (ابلیس) بههۆی له خۆبایی
 بوونه که یه وه بوو، به خوای گه وره ی
 ووت:

﴿ [:] ﴾.

واته: من له ئاده م چاکترو به ریزترم
 چونکه منت له ئاگر دروست کردوو
 وئاده مت له قور دروست کردوو.

(ابلیس) به له خۆبایی بوونه و ده یووت:

﴿ [:] ﴾.

واته: ئایا من سوچه به رم بۆ که سیك
 که له قور دروستت کردوو؟!
 وههۆی بی باوهپ بوون وله سنور
 ده رچونی (نه مرود) ی پاشای (بابل) هه ر
 بههۆی له خۆبایی بوونه وه بوو.

مشت ومپی له گه ل ابراهیم پیغه مبه ردا
 (ﷺ) ده کرد له باره ی پهروهردگاری یه وه،
 وهك پهروهردگار باسی دهكات
 ودهفهرمییت:

﴿ [:] ﴾.

واته: بیهینه ره وه یادی خۆت ئەو کاته ی
 که ابراهیم (ﷺ) مشت ومپی له گه ل
 نه مروددا کردو پیی فه رموو:
 پهروهردگاری من ئەو خواجه یه که خه لکی
 و گیانله به ران زیندو ده کاته وه ودهیشیان
 مرینیت، نه مرود به له خۆبایی بوونه وه
 ووتی: منیش ده توانم خه لکی زیندوو
 بکه مه وه و بییشیان مرینم.

دووړووه بئې رېزه کان نهك هه ر پقيان له پشتيوانان بوو بهلكو ر پقيان له كوچ كه رانيش بوو (ﷺ).

۶- فهرمووده ی خوا: ﴿

﴾ بهلگه یه له سه ر فهزل و پړزی هاوه لان لای خوی په روه ردگار.

ئا ئه مه گه وره ترين فهزل و پړزی یه بو هاوه لان كه خوی په روه ردگار پشستگري یان لي دهكات به وهی كه ئه وان بئې رېز و بئې عه قل نين، بهلكو دوژمنان یان بئې رېز و بئې نرخن.

ئهم پشستگري كردنه له لایه ن په روه ردگار وه بو ئه وان گه وره ترين بهلگه یه له سه ر ئه وهی كه هاوه لاندا (ﷺ) زور به رېز و خو شه ویستن لای په روه ردگاریان.

﴿ فهرمووده ی خوا: ﴿ بهلگه یه له سه ر ئه وهی كه بوونی زانیاری به سود هو یه کی سه ره کی یه بو ئه وهی ئاده میزاد به رېز بکات و خه لگیش به به رېز بزانیّت و به چاوی رېزه وه ته ماشایان بکات، به لام به پیچه وانه وه نه بوونی زانیاری به سود مرؤف بئې رېز دهكات و سه ره نجام ئه ویش خه لك به بی رېز داده نیّت.

دهبینین كه دوو پروه كان به هو ی ئه وهی كه زانیاری به سودیان نه بوو هاوه لان ی به رېزیان به بی رېز ته ماشا ده كرد، خوی گه وره ده فه رمیّت:

۵- فهرمووده ی خوا: ﴿

﴾ بهلگه یه له سه ر ئه وهی كه ناوو ناتوره نان و رق وکینه له به رامبه ر هاوه لاندا (ﷺ) یه کیكه له سیفه ته خراپه کانی دووړووه کان.

گه ر ته ماشای قورئانی پیروژ و فهرمووده کان بکین ئه و کاته به باشی بو مان ده رده که ویت كه دووړووه کان چه نده ها ناوو ناتوره ی ناشیرینیان له پیغه مبه ری خوا (ﷺ) ناوه.

ئهم بئې رېزی یه یش زیاتر له حه سودی و رق وکینه وه دروست ده بیّت.

پیغه مبه ری خوا (ﷺ) له باره ی پشتيوانانه وه () ده فه رمیّت: ﴿ ()

واته: كه س پشتيوانانی خو ش ناویّت ته نها باوه ردار نه بیّت، وه كه س رقی لییان نی یه ته نها دووړووه کان نه بیّت.

وه له فه رمووده یه کی تر دا ده فه رمیّت:

﴿

واته: خو شو یستن ی پشتيوانان نیشانه ی باوه ردار یه، وه رق لي بوونیان نیشانه ی دووړووی یه.

گه ر دووړووه کان هاوه لان یان خو ش بو یستایا ئه وه نده بئې رېز نه ده بوون وهاوه لانیشیان به بی رېز ناو نه ده برد.

بە خواترسان دەبەخشىت،
 دوورپووهكانىش لە زانىارى بە سود بى
 بەشن چونكە لە خواناترسن.
 نەزانی وى ئاگايى وای لە دوو پووهكان
 كـردوو بە جۆرىك كە نازانن
 بەرژەوهندیان لە چىدايه و زەرەرو
 زيانشيان لە چىدايه.

وصلی اللہ وسلم علی نبینا محمد
 وعلی آلہ وصحبہ أجمعین.

[:] .

واتە: ئەى پىڤه مبهرى خوا (ﷺ) هەندىك
 لە دوورپووهكان دىنه خزمەت و گوى
 بىستى وتار وفه رموده كانت دەبن، بەلام
 كاتىك هەلدەستن ولاى تو دەپۆن، بە
 خاوهن زانىارى يەكان - هاوه لان (ﷺ) -
 دەلین: ئەوه ئىستا پىڤه مبهرى خوا
 (ﷺ) چى فەرموو؟

ئەم ئايەتە پىرۆزە بەلگە يە لەسەر ئەوهى
 كە دوورپووهكان هىچ سودىكيان لە
 فەرمایشته كانى خواو پىڤه مبهره كەى
 (ﷺ) وەر نەگرتوو.

بەلام هاوه لان (ﷺ) بە پىچە وانەوه
 سودمەند دەبوون و زانىارى بە سوديان
 وەر دەگرت، ئەوه تا هەموو فەرموده كانى
 پىڤه مبهرى خوا (ﷺ) ئەوان بۆمانيان
 گىراوه تەوه.

پەرەردگار دەفەرمىت: ﴿

[:] .

واتە: وه لەخوا بترسن و گوى رايه لى
 فەرمانه كانى بكن و خوتان لەو شتانه
 بپارىزن كە لىتانی قەدەغە كـردوو، ئەو
 كاتە خواى گەورهيش فيرى زانىارىتان
 دەكات و زانىارى بە سودتان پى
 دەبەخشىت.

ئەم ئايەتە بەلگە يە لەسەر ئەوهى كە
 خواى پەرەردگار زانىارى بە سود تەنها